

# PERLINDUNGAN KEBAJIKAN WARGA EMAS, GELANDANGAN DAN DAIF MENURUT AKTA ORANG-ORANG PAPA 1977: SUATU TINJAUAN PERUNDANGAN

*(Welfare Protection of the Homeless and Poor Senior Citizen  
under the Destitute Persons Act 1977: A Legal Review)*

Noor 'Aza Ahmad  
nooraza@uum.edu.my

Pusat Pengajian Undang-undang,  
Universiti Utara Malaysia.

Terbit dalam talian (*published online*): 7 Januari 2021

Sila rujuk: Noor 'Aza Ahmad. (2021). Perlindungan Kebajikan Warga Emas, Gelandangan dan Daif Menurut Akta Orang-Orang Papa 1977: Suatu Tinjauan Perundangan. *Kanun: Jurnal Undang-undang Malaysia*, 33(1), 79-96.

## Abstrak

Malaysia dilaporkan akan menjadi negara tua pada tahun 2030. Warga emas golongan yang dikenali sebagai “permata dalam pengalaman”, sewajarnya mendapat hak kebajikan dan perlindungan khususnya di bawah undang-undang ataupun daripada masyarakat, amnya. Oleh yang demikian, artikel ini membincangkan hak kebajikan warga emas yang dilindungi dengan mengemukakan peruntukan-peruntukan di bawah Akta Orang-Orang Papa 1977. Penelitian ini menggunakan kaedah kajian perpustakaan, selain menganalisis peruntukan di bawah Akta Orang-Orang Papa 1977, juga melihat kes yang dilaporkan berkaitan dengan warga emas yang daif dan uzur di Malaysia. Di samping itu, artikel ini membincangkan peranan pihak agensi kerajaan dalam usaha membantu golongan warga emas yang memerlukan perlindungan dan penjagaan sama ada dalam bentuk bantuan fizikal mahupun kewangan. Artikel ini turut membincangkan tindakan serta cadangan pihak kerajaan

yang berhasrat mewujudkan satu akta khusus untuk menjamin hak kebajikan warga emas secara keseluruhan.

Kata kunci: Warga emas, gelandangan, daif, papa, Akta Orang-Orang Papa 1977

### *Abstract*

*Malaysia is reported to be an “elderly” country by 2030. Senior citizens are “jewels in experience”, wherefore their welfare rights should be protected under the law or by the public in general. Therefore, this paper discusses the rights of senior citizens to be protected by examining the provisions of the Destitute Persons Act 1977. The study was carried out through library research. Apart from analysing the provisions of the Destitute Persons 1977 Act, reported cases of underprivileged and ill senior citizens in Malaysia were also taken into view. In addition, this article also discusses the role of government agencies in helping senior citizens in need of protection and care, in the form of physical or financial assistance. Finally, this article discusses the actions and recommendations of the government which seeks to draw up an Act specifically aimed at protecting senior citizen welfare rights as a whole.*

*Keywords: Senior citizen, homeless, poverty, destitute, Destitute Persons Act 1977*

## **PENDAHULUAN**

Mengikut unjuran Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (PBB) dalam tahun 2009, Malaysia akan mencapai status negara tua pada tahun 2030 apabila penduduk berumur 60 tahun dan ke atas mencapai 15% daripada jumlah penduduknya. Malaysia akan menjadi negara tua menjelang Rancangan Malaysia ke-14.<sup>1</sup> Peribahasa Melayu ada mengatakan “Tahu diasin garam” atau warga tua “Lebih banyak makan garam” yang membawa maksud banyak mempunyai pengalaman dalam hidup.<sup>2</sup> Peribahasa ini adalah sesuai untuk ditunjukkan kepada golongan warga emas, yang dapat

---

1 Dasar Warga Emas Negara, 2011, Portal Rasmi Jabatan Kebajikan Masyarakat, Malaysia. <[www.jkm.gov.my](http://www.jkm.gov.my)>

2 *Kamus Bahasa Melayu*. Carian Umum, <[prpm.dbp.gov.my](http://prpm.dbp.gov.my)>

dianggap sebagai “permata pengalaman”. Oleh itu, adalah penting untuk masyarakat di Malaysia menitikberatkan kebajikan warga emas ini, dengan mengetahui pelbagai undang-undang yang melibatkan golongan ini. Di samping itu, dengan mengambil kira perundangan yang berkaitan dengan kehidupan dan kebajikan warga emas ini lebih terjamin serta dilindungi.

## TAKRIFAN WARGA EMAS, GELANDANGAN DAN DAIF

Pada tahun 1982, “United Nations World Assembly on Ageing” telah diterima pakai selepas diluluskan oleh Perhimpunan Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu sebagai Pelan Tindakan Antarabangsa mengenai Penuaan (instrumen antarabangsa yang pertama mengenai penuaan). Untuk menangani isu penuaan penduduk, Malaysia kemudiannya telah menerima pakai Pelan Tindakan Antarabangsa mengenai Penuaan dengan menggubal Dasar Warga Tua Negara pada tahun 1995, iaitu sebagai langkah persediaan awal. Pada 5 Januari 2011, kerajaan telah menambah baik Dasar Warga Tua Negara 1995 dengan menjadikannya Dasar Warga Emas Negara (DWEN) dan Pelan Tindakan Warga Emas Negara (PTWEN). Dalam Dasar Warga Emas Negara, takrifan “warga emas” merujuk individu yang berumur 60 tahun dan ke atas.<sup>3</sup> Definisi ini juga diguna pakai dalam kalangan negara-negara ASEAN. Berdasarkan Dasar Warga Emas Negara, takrifan warga emas merujuk rakyat Malaysia yang berusia 60 tahun ke atas. Namun begitu, terdapat beberapa konsep yang sering digunakan, iaitu konsep “Old-Young” bagi mereka yang berumur antara 65 tahun hingga 74 tahun, konsep “Old-Old” untuk usia antara 75 tahun hingga 84 tahun, dan konsep “Very Old-Old” merujuk mereka yang berusia melebihi 85 tahun.<sup>4</sup> Apabila tiga per dua puluh (3/20) daripada jumlah keseluruhan penduduk Malaysia berumur 60 tahun, Malaysia dijangka akan menjadi sebuah “negara tua”.<sup>5</sup>

Bagi golongan “gelandangan” pula *Kamus Dewan* memberikan takrifan sebagai “orang yang pekerjaannya atau tempat tinggalnya tidak

3 Dasar Warga Emas Negara, 2011, Perenggan 7, <[www.kpwkm.gov.my](http://www.kpwkm.gov.my)>

4 Jabatan Perkhidmatan Awam, Bahagian Pasca Perkhidmatan, ‘*What is the definition of senior citizens in Malaysia?*’ <[www.jpapencen.gov.my](http://www.jpapencen.gov.my)>

5 Muhammad Hazim Ahmad, Ruqayyah Razak, Nurul Syahirah Saharudin, dan Ahmad Syukran Baharuddin, , “Undang-undang Penjagaan dan Kebajikan Warga Emas di Malaysia: Suatu Analisis Awal”, E-Prosiding Persidangan Industri Warga Emas Kebangsaan 2019: Menuju Pengurusan Patuh Syariah, 15 – 16 Mac 2019, Darul Insyirah & Fakulti Syariah dan Undang-undang, USIM, 2019.

tetap atau tidak tentu tempat kediamannya atau pekerjaannya”.<sup>6</sup> Dalam kaji selidik yang dijalankan pada 2010, Jabatan Kebajikan Masyarakat, Malaysia (JKM) mendapati 1387 orang tidur di kaki lima atau tiada tempat tinggal di Kuala Lumpur. Kajian ini juga mengenal pasti beberapa faktor yang menyumbang kepada kehilangan tempat tinggal, seperti pengangguran, tahap pendapatan yang rendah, penuaan, kecacatan dan masalah kesihatan fizikal dan/atau mental.<sup>7</sup>

Kerap kali, apabila seseorang individu itu menjadi gelandangan, mereka terdedah kepada kehilangan tempat tinggal akibat masalah yang dihadapi oleh mereka seperti pengangguran, eksploitasi buruh (termasuk gaji yang tidak dibayar), kehilangan tempat tinggal, penyakit fizikal atau kecederaan, masalah kesihatan mental (termasuklah kemurungan klinikal), hutang, pecah rumah, ketagihan, keganasan rumah tangga, dan/atau masalah undang-undang. Di samping itu, isu gelandangan juga telah memberikan kesan kepada ribuan orang di seluruh Malaysia daripada semua etnik, kumpulan umur, tahap pendidikan dan kawasan geografi.<sup>8</sup>

Penyebab berlakunya kes gelandangan ini telah banyak dibincangkan oleh penyelidik sebelum ini. Umpamanya, menurut Mohamad *et al.*, (2016), terdapat dalam kalangan mereka yang mempunyai pekerjaan sebagai eksekutif tetapi tidak mampu menyewa rumah atau bilik yang berdekatan dengan tempat kerja. Persaingan pekerjaan yang tinggi turut mempengaruhi tempat tinggal gelandangan kerana mereka terpaksa tinggal di jalanan untuk memastikan mereka dapat pergi kerja tepat pada waktunya. Oleh itu, mereka perlu tinggal berhampiran dengan tempat kerja.<sup>9</sup>

Selain itu, terdapat beberapa faktor yang menjadi pendorong berlakunya gejala gelandangan ini. Antara faktor yang dinyatakan oleh Ramli, *et al.*, (2017) termasuklah (1) tiada pekerjaan; (2) tiada tempat tinggal; (3) konflik keluarga; (4) pengaruh dadah; (5) diusir dari rumah; dan (6) tiada ahli keluarga. Berdasarkan hasil analisis kajian ini, faktor paling tinggi

---

6 Kamus Dewan Edisi Keempat, <prpm.dbp.gov.my.>

7 Rayna M Rusenko, ‘Homelessness, Begging, and The Destitute Persons Act 1977: Policy Paper’, 26 July 2015. <www.researchgate.net/publication.>

8 *Ibid.*

9 Mohamad, M. S., Ismail, K., Subhi, N., & Omar, N. H. (2016). Hubungan di antara kesihatan mental dengan minat kerjaya dalam kalangan gelandangan di Kem Desa Bina Diri, Malaysia. *Akademika*, 86(1), 11-19.

yang menyebabkan berlakunya gelandangan ialah ketiadaan pekerjaan.<sup>10</sup> Sementara itu, terdapat gelandangan yang tidak mempunyai pekerjaan dan dibelenggu dengan kemiskinan. Kemiskinan bukanlah semata-mata kerana jumlah pendapatan yang diperoleh kecil, tetapi disebabkan halangan dari segi peluang pekerjaan yang ada dalam sesebuah masyarakat.<sup>11</sup>

Orang “daif” atau miskin, atau dalam “kedaifan” membawa maksud seseorang yang lemah, atau dalam keadaan kekurangan, kelemahan atau kehinaan.<sup>12</sup> Golongan yang berada dalam keadaan daif sering kali dikaitkan dengan tindakan “mengemis”. Perbuatan mengemis ditakrifkan sebagai “meminta wang daripada orang lain atau orang asing dan perlakuan ini dilakukan di tempat umum atau tempat awam”. Orang-orang yang melakukan perbuatan mengemis terdiri daripada golongan wanita, lelaki, kanak-kanak dan orang tua. Golongan yang mengemis ini termasuklah warganegara Malaysia dan warganegara asing atau bukan rakyat Malaysia, tanpa mengira sama ada mereka berupaya atau orang kurang upaya. Dalam kajian yang dilakukan bersama-sama dengan Jawatankuasa untuk Menangani Gelandangan dan Kemiskinan, Kuala Lumpur (KL-CAHP), Rusenko (2015) menyatakan bahawa setiap orang yang terlibat dalam perbuatan mengemis akan berada dalam keadaan yang berbeza, dan atas alasan yang berbeza.<sup>13</sup>

Pada tahun 2016, satu laporan yang dikeluarkan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia menunjukkan bilangan rakyat Malaysia yang berumur 60 tahun ke atas akan meningkat daripada 2.1 juta orang (7.4% daripada penduduk) pada tahun 2010 kepada 3.4 juta orang (9.9%) pada tahun 2020. Menjelang tahun 2030, 14% daripada penduduk akan berada di atas umur 60 tahun, dan menjelang tahun 2035, Malaysia dijangka menjadi negara tua.<sup>14</sup> Jabatan Perangkaan juga ada menyatakan bahawa pada tahun 2015, Malaysia telah memiliki 2.8 juta warga emas yang

---

10 Ramli, M. W. & Dawood, S. R. S. (2017). Memahami Permasalahan Golongan Terpinggir di Bandar: Kajian Kes Gelandangan di George Town, Pulau Pinang, Geografi Vol. (5), No. (2), (2017), 78-94.

11 Mohamad, M. S., Ismail, K., Subhi, N., & Omar, N. H. (2016). Hubungan di antara kesihatan mental dengan minat kerjaya dalam kalangan gelandangan di Kem Desa Bina Diri, Malaysia. *Akademika*, 86(1), 11-19.

12 *Kamus Dewan Edisi Keempat*, <prpm.dbp.gov.my.>

13 Rayna M Rusenko, ‘Homelessness, Begging, and The Destitute Persons Act 1977 Policy Paper’, 26 July 2015. <www.researchgate.net/publication.>.

14 Jabatan Perangkaan Malaysia, *Malaysian Digest*, 6 Sept. 2016, <www.dosm.gov.my.>

berusia 60 tahun ke atas atau 9% daripada jumlah keseluruhan 31 juta penduduknya.<sup>15</sup>

Suatu tinjauan kesihatan dan morbiditi pada peringkat kebangsaan berkaitan dengan kesihatan warga emas telah diadakan oleh Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat pada tahun 2018. Keputusan daripada Tinjauan Kebangsaan Kesihatan dan Morbiditi (NHMS) 2018: Kesihatan Warga Emas antara lain mendapati sebanyak 8.5% daripada 3542 responden yang terdiri daripada warga emas mengalami masalah *dementia* dan 9% responden pula telah didera atau diabaikan.<sup>16</sup> Berdasarkan laporan statistik JKM, kes orang papa yang dilaporkan pada tahun 2015, bagi kumpulan umur 60 tahun ke atas adalah sebanyak 52 kes.<sup>17</sup> Walaupun hanya terdapat segelintir golongan warga emas yang terabai hidupnya, mereka merupakan golongan minoriti yang tidak dipedulikan hak dan keperluan hidup oleh keluarga atau masyarakat sekelilingnya. Warga emas yang terabai ini didapati hidup sebagai gelandangan di jalanan, tinggal bersendirian dalam kedaifan, terlantar di hospital tanpa waris yang datang melawat dan menghidap penyakit kronik tanpa rawatan dan penjagaan yang sempurna.<sup>18</sup> Dalam hal ini, hak kebajikan warga emas yang hidupnya bergelandangan dan/atau dalam serba kedaifan perlu dilindungi oleh undang-undang.

Di Malaysia, Perlembagaan Persekutuan merupakan undang-undang tertinggi, seperti yang termaktub dalam Perkara 4 Fasal (1). Dalam hal ini, Perkara 8 Fasal (1) adalah tentang kesamarataan, dengan memperuntukkan bahawa semua orang adalah sama rata di sisi undang-undang dan berhak mendapatkan perlindungan yang sama rata. Walau bagaimanapun, terdapat pengecualian seperti yang dibenarkan dalam Perkara 8 Fasal (2).

Perkara 8 Fasal (2) Perlembagaan Persekutuan menyatakan bahawa:

Tidak boleh ada diskriminasi terhadap warganegara semata-mata atas alasan agama, ras, keturunan, tempat lahir atau jantina dalam mana-mana undang-undang atau dalam pelantikan kepada apa-apa jawatan

15 Farhana Hanim Mohd. Mydin, Warga emas di Malaysia meningkat 2.8 juta orang, 24 Mac 2016, <[www.kosmo.com.my/kosmo](http://www.kosmo.com.my/kosmo)>

16 Yulpisman Asli, 'RUU Warga Emas digubal, lindungi kebajikan golongan itu', Utusan Online, 27 Jun 2019, 30 Jun 2019, <[www.utusan.com.my](http://www.utusan.com.my)>

17 Farrah Wahida Mustafar *et al.* (2018). 'Profil Gelandangan: Satu Kajian Literatur', <https://www.researchgate.net/publication/329772284>.

18 Suraiyah Binti Harun. (2017). Warga Emas Terabai. Portal MyHealth Kementerian Kesihatan Malaysia. <http://www.myhealth.gov.my/warga-emas-terabai/>

atau pekerjaan di bawah sesuatu pihak berkuasa awam atau dalam pentadbiran mana-mana undang-undang yang berhubungan dengan pemerolehan, pemegangan atau pelupusan harta atau berhubungan dengan penubuhan atau penjalanan apa-apa perdagangan, perniagaan, profesion, kerjaya atau pekerjaan.

Penyataan ini jelas menunjukkan bahawa Perlembagaan Persekutuan sebagai perundangan yang tertinggi menjamin kesamarataan hak semua orang di Malaysia. Selain itu, hak semua orang dilindungi di sisi undang-undang. Dalam kata lain, seperti peribahasa Melayu “Di mana bumi dipijak di situ langit dijunjung”, yang memberikan maksud keperluan semua rakyat untuk “mematuhi peraturan dan undang-undang di tempat yang didiami”.<sup>19</sup> Dalam hal ini, kesamarataan hak semua orang menunjukkan bahawa warga emas juga berhak untuk mendapatkan pekerjaan dan pendidikan tanpa mengira usia. Oleh itu, dalam konteks perbincangan ini, Akta Orang-Orang Papa 1977 atau Akta 183 adalah berkaitan dengan perlindungan hak kebajikan warga emas yang merupakan orang gelandangan dan/atau daif.

## **PERLINDUNGAN DI BAWAH AKTA ORANG-ORANG PAPA 1977 (AKTA 183)**

Pada tahun 1977, suatu akta telah diwujudkan dengan tujuan untuk mengadakan peruntukan khas bagi menjaga dan memulihkan orang papa dan bagi mengawal kutu rayau.<sup>20</sup> Sebelum wujudnya Akta Orang-Orang Papa 1977, terdapat satu akta yang dikenali sebagai Akta Kutu Rayau 1965 [Akta 19 tahun 1965], tetapi akta ini telah dimansuhkan.<sup>21</sup> Mana-mana orang yang tinggal di Pusat yang ditubuhkan di bawah Akta Kutu Rayau 1965 hendaklah terus tinggal di rumah kebajikan apabila Akta Orang-Orang Papa 1977 mula berkuat kuasa.<sup>22</sup>

Akta Orang-Orang Papa 1977 telah menjadi teras strategi pihak kerajaan persekutuan dan negeri untuk menangani masalah pengemis dan orang-orang yang tiada tempat tinggal. Dengan undang-undang ini, pihak pegawai kebajikan masyarakat mempunyai kuasa untuk melakukan serbuan terhadap “orang miskin yang mengemis” dan menahan mereka di rumah

---

19 *Kamus Dewan Edisi Keempat*, <prpm.dbp.gov.my>

20 Lihat ‘Pengantar’ Akta 183.

21 Seksyen 14 Akta Orang-Orang Papa 1977.

22 Seksyen 15 Akta Orang-Orang Papa 1977.

kebajikan.<sup>23</sup> Selama hampir 42 tahun akta ini telah memberikan peluang kepada orang-orang papa untuk mendapatkan jagaan dan perlindungan serta pemulihan di pusat pemulihan. Pusat-pusat perlindungan dan pemulihan yang dimaksudkan adalah seperti di Desa Bina Diri atau di Rumah Seri Kenangan.<sup>24</sup>

Peruntukan di bawah seksyen 2 Akta Orang-Orang Papa 1977 memberikan tafsiran kepada perkataan “mengemis” dan “orang papa”. “Mengemis” bermaksud apa-apa kelakuan yang dikira akan mendorong pemberian sedekah, iaitu ada atau tidak apa-apa perbuatan pura-pura menyanyi, bermain, berlakon, menawarkan sesuatu untuk jualan atau selainnya. “Orang papa” pula bermakna (a) seseorang yang didapati mengemis di sesuatu tempat awam dengan sebegitu cara hingga menyebabkan atau mungkin menyebabkan kegusaran kepada orang yang lazim mengunjungi tempat itu atau pun sehingga menimbulkan kacau ganggu; atau, (b) seseorang peleser yang dijumpai di sesuatu tempat awam, iaitu ada atau tidak dia mengemis, yang tidak mempunyai mata pencarian pada zahirnya atau tempat tinggal atau yang tidak dapat menyatakan hal dirinya dengan memuaskan. Berkaitan dengan pusat perlindungan dan pemulihan atau “rumah kebajikan” merupakan institusi, atau sebahagian daripadanya, yang ditubuhkan di bawah akta ini untuk menerima, menjaga dan memulihkan orang papa.<sup>25</sup> Dengan kata lain, daripada maksud tafsiran “mengemis” dan “orang papa” dapat dikatakan bahawa akta ini bertindak sebagai “penjaga” serta memberikan perlindungan kepada orang-orang yang boleh dikategorikan sebagai “gelandangan”, “miskin” dan “daif” walaupun dalam Akta Orang-Orang Papa 1977 ini tiada tafsiran diberikan bagi perkataan “gelandangan” dan/atau daif.

Secara khususnya, Akta Orang-Orang Papa 1977 membenarkan seseorang pegawai yang diberi kuasa dengan sewajarnya secara bertulis oleh sesuatu pihak berkuasa tempatan dan yang bertindak di bawah arahan Ketua Pengarah atau pegawai kebajikan masyarakat mempunyai kuasa untuk mengambil mana-mana orang papa dalam jagaannya. Hal ini jelas dalam peruntukan seksyen 3 (1) yang memberikan kuasa pegawai-pegawai berkenaan menghendaki seseorang orang papa tinggal di rumah kebajikan.

---

23 Rayna M Rusenko, Homelessness, Begging, and The Destitute Persons Act 1977: Policy Paper, 26 July 2015. <[www.researchgate.net/publication](http://www.researchgate.net/publication)>

24 Portal Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat, <[www.kpwkm.gov.my](http://www.kpwkm.gov.my)>

25 Seksyen 2 Akta Orang-Orang Papa 1977.



Sebelum mana-mana pegawai atau pegawai kebajikan masyarakat boleh mengambil mereka untuk berada dalam jagaannya, mana-mana orang papa, pegawai yang terlibat perlu mengemukakan orang papa tersebut kepada seseorang Majistret dalam tempoh 24 jam selepas ditangkap.

Di samping itu, pegawai-pegawai yang terlibat untuk melaksanakan tugas mereka semasa mengendalikan operasi menangkap orang-orang papa juga diberi kuasa untuk meminta bantuan pihak polis sekiranya berlaku keengganan atau tentangan kepada pihak orang papa. Seksyen 3 (1) Akta Orang-Orang Papa 1977 memperuntukkan bahawa:

... jika orang papa itu tidak mahu diambil atau memberikan apa-apa tentangan kepada pegawai yang disebut dalam subseksyen ini, pegawai itu boleh meminta mana-mana pegawai polis untuk membantu menjalankan kuasanya, dan menjadi kewajipan tiap-tiap pegawai polis untuk mematuhi permintaan itu.

Walau bagaimanapun, terdapat peruntukan di bawah Akta Orang-Orang Papa 1977 yang membenarkan orang-orang papa termasuk gelandangan memasuki dan tinggal di rumah-rumah kebajikan secara sukarela. Peruntukan di bawah Seksyen 4 Akta ini, menyatakan bahawa:

Mana-mana orang papa yang secara sukarela meminta supaya dimasukkan ke suatu rumah kebajikan dikehendaki mengaku janji bahawa, jika diterima masuk, dia akan patuh kepada syarat masuk yang dikenakan di bawah akta ini atau kepada apa-apa kaedah yang dibuat di bawahnya”.

Berdasarkan peruntukan seksyen 8 (1) Akta Orang-Orang Papa 1977, orang yang diterima masuk ke sesuatu rumah kebajikan sama ada melalui perintah mahkamah atau secara sukarela masih boleh dilepaskan dari rumah-rumah kebajikan ini. Mereka, yakni: “orang-orang papa” ini boleh:

... sama ada atas permohonannya sendiri atau selainnya, dilepaskan oleh Penguasa—

(a) jika ia berpuas hati bahawa penghuni itu telah mendapat pekerjaan yang sesuai untuk menyenggara dirinya; atau

(b) kepada jagaan seseorang yang mahu dan berkebolehan menjaga dan menanggung penghuni itu dengan sepatutnya.

Begitu juga seksyen 13, yang juga memperuntukkan alasan atau syarat bagi “orang-orang papa” untuk memohon keluar dari tinggal di institusi kebajikan. Di bawah seksyen 13 akta yang sama, tempoh tinggal “orang-orang papa” ini boleh dipendekkan dan dilepaskan dari rumah kebajikan jika menteri yang berkenaan berpuas hati bahawa adalah adil dan patut untuk berbuat demikian atas sebab istimewa.

Selain itu, orang-orang papa ini yang tinggal di rumah kebajikan juga dikehendaki atau digalakkan mengambil bahagian dalam aktiviti yang sesuai sama ada dengan tujuan untuk melayakkan dirinya untuk mendapatkan pekerjaan di luar rumah kebajikan atau dengan tujuan untuk membolehkan dia memberikan sumbangan kepada penyelenggaranya di rumah kebajikan terlibat, seperti peruntukan di bawah seksyen 9 Akta Orang-Orang Papa 1977. Hal ini jelas menunjukkan bahawa sekiranya “orang-orang papa” dimasukkan ke institusi kebajikan, mereka tidak dianggap menetap di situ selama-lamanya memandangkan terdapat peruntukan-peruntukan yang membenarkan “orang-orang papa” ini membuat permohonan untuk keluar dari institusi berkenaan. Mereka perlu mematuhi syarat-syarat yang ditetapkan, iaitu sama ada mereka berjaya memperoleh pekerjaan atau ada seseorang yang boleh menjaga mereka di tempat tinggal yang lain,<sup>26</sup> ataupun terdapat sebab-sebab istimewa untuk dilepaskan,<sup>27</sup> dengan tujuan bagi mengelakkan mereka daripada menjadi orang “gelandangan” lagi.

Namun begitu, sekiranya orang-orang papa ini semasa berada dalam jagaan dan perlindungan di pusat-pusat atau institusi kebajikan yang ditubuhkan oleh kerajaan menghadapi masalah kesihatan, maka mereka akan dihantar ke hospital bagi mendapatkan rawatan. Hal ini adalah selaras dengan seksyen 10 Akta Orang-Orang Papa 1977 yang memperuntukkan bahawa:

Mana-mana orang yang tinggal di sesuatu rumah kebajikan boleh dihantar ke sesuatu hospital atau institusi perubatan lain untuk dirawat, jika diarahkan sedemikian oleh pegawai perubatan, dan hendaklah disifatkan semasa menerima rawatan itu sebagai seorang penghuni rumah kebajikan itu.

---

26 Seksyen 8 (1) Akta Orang-Orang Papa 1977.

27 Seksyen 13 Akta Orang-Orang Papa 1977.

Oleh itu dalam hal ini, selepas perbincangan dengan melihat peruntukan-peruntukan yang terkandung dalam Akta Orang-Orang Papa 1977, persoalannya sejauh manakah hak kebajikan warga emas dilindungi di bawah Akta Orang-Orang Papa 1977. Setakat ini, Jabatan Kebajikan Masyarakat, Malaysia telah dan secara berterusan membuat kajian profil bagi menangani isu gelandangan, pengemis dan warga tua khususnya di kawasan bandar raya. Antara bentuk bantuan yang diberikan ialah pemberian makanan dan pakaian kepada mereka. Ada juga pihak yang menawarkan pekerjaan dan latihan kepada mereka untuk memperbaiki keadaan hidup seterusnya membawa diri masing-masing keluar daripada kemelut yang sedang dihadapinya. Bagi mereka yang berusia atau warga emas, mereka akan dihantar ke Rumah Seri Kenangan.<sup>28</sup>

## **KAJIAN KES GELANDANGAN DAN ORANG PAPA DALAM KALANGAN WARGA EMAS**

Terdapat beberapa kes warga emas yang hidup sebagai gelandangan dan dalam kedaifan, telah dilaporkan dalam akhbar-akhbar tempatan, tetapi akhirnya diselamatkan dan diletakkan di bawah perlindungan Rumah Seri Kenangan. Umpamanya, Rahimah Abdullah (bukan nama sebenar) telah dihalau keluar dari rumah anak saudaranya di ibu negara sehingga terpaksa hidup sebatang kara tanpa arah tujuan. Rahimah kemudiannya diselamatkan oleh pihak berkuasa dan dirujuk kepada JKM sebelum dibawa ke rumah kebajikan. Nasib yang sama juga menimpa seorang saudara baharu (dirahsiakan nama) berusia 62 tahun yang mendakwa dibuang oleh anak dan isterinya selepas dia memeluk Islam. Mereka telah menghalaunya dari rumah dengan alasan mereka sudah berbeza agama, dan lelaki berkenaan sudah lima tahun menghuni pusat jagaan.<sup>29</sup>

Satu lagi kes warga emas yang dilaporkan ialah Yahaya Muhammad, 67 (bukan nama sebenar), pernah merempat di jalanan di ibu negara dan Seremban selepas dihalau oleh isterinya dari rumah yang dibelinya hasil titik peluhnya bekerja sebagai kelasi. Yahaya mendakwa hartanya hilang sekelip mata termasuklah kediaman yang dinamakan atas nama bekas isteri, manakala kepulangannya ke kampung juga tidak disenangi kerana

28 Bernama, Akta khusus warga emas akan digubal: TPM, *Sinar Harian*, 15 Disember 2018, <[www.sinarharian.com.my](http://www.sinarharian.com.my)>

29 Lisut, O., Mohd Noor, H., Ishak, M., & Rodzi, A. H. T., Eksklusif: dihalau waris, jadi pengemis, *Berita Harian*, 04 Februari 2019, <[www.bhnews@bh.com.my](mailto:bhnews@bh.com.my)>

dianggap sebagai beban, selain tiada lagi harta. Sebelum diletakkan di bawah perlindungan pusat jagaan, Yahaya terpaksa tidur di jalanan beralaskan kotak dan makan minumannya atas ihsan orang ramai. Sementara itu, kes di Seremban, Ah Chew, 67 tahun seorang bekas tukang jahit, telah diberikan perlindungan di sebuah rumah orang tua. Dia yang menghidap strok separuh badan bercadang untuk menghabiskan sisa hidupnya di rumah kebajikan kerana tidak mahu membebankan 11 adiknya yang mempunyai keluarga masing-masing.<sup>30</sup> Kejadian ini merupakan sebahagian kecil daripada kes yang berlaku dan dilaporkan dalam media cetak. Kes pengabaian dan penderaan warga emas sememangnya berlaku di Malaysia, tetapi tidak semua kes berkenaan dilaporkan dalam media massa.<sup>31</sup>

Berdasarkan penceritaan yang dilaporkan, warga emas tersebut merupakan orang gelandangan dan daif. Dengan kata lain, mereka ini di kategorikan sebagai orang-orang papa dan dilindungi kebajikan mereka di bawah Akta Orang-Orang Papa 1977. Pegawai Kebajikan Masyarakat, sewaktu melakukan operasi membanteras gelandangan dan pengemis, sering kali menangkap warga emas yang tiada tempat tinggal dan menghantar mereka ke Rumah Seri Kenangan supaya hak kebajikan warga emas ini dilindungi.<sup>32</sup> Selain itu, pada akhir operasi, sesiapa yang tidak mempunyai bukti kewarganegaraan Malaysia, akan dihantar kepada pihak Imigresen. Bagi kanak-kanak gelandangan, mereka akan dihantar ke Perkhidmatan Perlindungan Kanak-kanak.<sup>33</sup>

Namun begitu, terdapat beberapa laporan mengenai warga emas yang hidupnya dalam kedaifan tetapi hak kebajikan mereka kurang mendapat perlindungan. Golongan warga emas ini tidak dikategorikan sebagai orang papa kerana masih ada tempat tinggal dan mereka bukannya hidup bergelandangan sehinggakan kebajikan mereka kurang mendapat perhatian masyarakat. Hakikatnya, golongan warga emas ini tidak mendapat perlindungan sebagai orang papa di bawah Akta Orang-Orang Papa 1977 memandangkan akta ini hanya memberikan perlindungan

---

30 Lisut, O., Mohd Noor, H., Ishak, M., & Rodzi, A. H. T., Eksklusif: dihalau waris, jadi pengemis. (04 Februari 2019). *Berita Harian*, daripada <[www.bhnews@bh.com.my](mailto:www.bhnews@bh.com.my)>

31 Jal Zabdi Mohd Yusoff. (2009). Jenayah dalam keluarga: Penderaan dan pengabaian warga tua di Malaysia. International Conference on Corporate Law, 1-3 Jun 2009. Surabaya, Indonesia,

32 Lihat seksyen-seksyen 3 & 12 Akta Orang-Orang Papa 1977.

33 Rayna M Rusenko. Homelessness, begging, and The Destitute Persons Act 1977. (26 July 2015). *Policy Paper*, diakses daripada <[www.researchgate.net/publication](http://www.researchgate.net/publication)>

kepada warga emas yang mengemis di tempat awam atau kutu rayau. Keadaan ini dapat dilihat dalam beberapa kes keadaan warga emas daif yang dilaporkan dalam akhbar utama di Malaysia.

Umpamanya pada tahun 2017, terdapat laporan tentang kes sepasang suami isteri warga emas, iaitu Ismail Sipat, 85 tahun, dan isterinya Amnah Alan, 65 tahun, mendiami sebuah rumah berdekatan dengan pekan Pelabuhan Klang dalam keadaan serba kedaifan dan kekurangan. Dilaporkan sejak lebih lapan tahun lalu mereka dikatakan tiada pendapatan tetap, dan hanya mengutip botol atau mengemis di bandar Klang.<sup>34</sup> Kemudiannya, pada 11 Februari 2019 dilaporkan seorang warga emas, Fatimah Yusoff, 67 tahun, dari Kampung Pengkalan Nangka, Kota Bahru yang tinggal di sebuah bangsal secara sendirian dalam keadaan serba kekurangan sejak lebih lima tahun tanpa mahu menyusahkan anak dan menantu.<sup>35</sup>

Begitu juga dalam kes yang dilaporkan pada 12 Mei 2019, iaitu seorang warga emas, Hatun Awang, 70 tahun, yang tinggal berseorangan di sebuah rumah daif dan usang di Kampung Banggol Berangan. Suaminya telah 10 tahun meninggal dunia manakala anak tunggalnya tinggal berjauhan. Rumah yang didiaminya dibina atas tanah milik arwah abang dan kakak iparnya, serta kelihatan sangat uzur. Sebahagian daripada bumbung rumahnya telah roboh dan bocor. Dilaporkan juga keadaan warga emas berkenaan yang hidup dalam keadaan tidak terurus kerana menghidap penyakit strok dan darah tinggi, selain hidup dalam serba kekurangan.<sup>36</sup> Berbeza dengan kes warga emas ini, mereka didapati tidak mendapat perlindungan di bawah Akta Orang-Orang Papa 1977 kerana golongan emas ini masih mempunyai tempat tinggal dan tidak dianggap sebagai gelandangan walaupun kehidupan mereka dalam keadaan daif.

Berdasarkan kes warga Emas daif yang dibincangkan di atas dipaparkan status kehidupan warga emas tersebut seperti dalam Jadual 1.

---

34 Siraj Mohd. Zaini. (25 Dis. 2017). Aku, Amnah dan kesepian. *Harian Metro*, diakses daripada <[www.hmetro.com.my](http://www.hmetro.com.my)>

35 Hazira Ahmad Zaidi. (11 Feb. 2019). Biarlah saya di sini. *Harian Metro*, diakses daripada <[www.hmetro.com.my](http://www.hmetro.com.my)>

36 Muhammad Ammar Mubassyr Abdul Hadi. 12 Mei, 2019. Warga emas huni rumah daif. *Sinar Harian*, diakses daripada <[www.sinarharian.com.my](http://www.sinarharian.com.my)>

**Jadual 1** Status kehidupan berdasarkan kes warga emas daif yang dilaporkan dalam media.

<b>Status kehidupan</b>	<b>Perlindungan di bawah Akta 183</b>	<b>Status kehidupan</b>	<b>Perlindungan di bawah Akta 183</b>
Rahimah Abdulllah – sebatang kara dan tiada tempat tinggal.	Rumah Seri Kenangan	Ismail Sipat – tiada pendapatan tetap tetapi <b>ada tempat tinggal</b> .	Tidak mendapat perlindungan kerana bukan orang papa.
Nama rahsia – sebatang kara dan tiada tempat tinggal.	Rumah Seri Kenangan	Amnah Alan – tiada pendapatan tetap tetapi <b>ada tempat tinggal</b> .	Tidak mendapat perlindungan kerana bukan orang papa.
Yahaya Muhammad – hidup sebagai pengemis dan tiada rumah untuk didiami.	Rumah Seri Kenangan	Fatimah Yusof – hidup seorang diri, tiada pendapatan tetap tetapi <b>ada tempat tinggal</b> .	Tidak mendapat perlindungan kerana bukan orang papa.
Ah Chew – sebatang kara dan mempunyai penyakit strok.	Rumah Seri Kenangan	Hatun Awang – tiada pendapatan dan menghidap penyakit strok tetapi <b>ada tempat tinggal</b> .	Tidak mendapat perlindungan kerana bukan orang papa.

Setakat ini, kedaifan hidup seseorang warga emas mendapat perhatian hanya pada musim perayaan. Hal ini dapat dilihat daripada laporan akhbar pada 25 Mei 2019 bersempena bulan Ramadan 1440 Hijrah bersamaan dengan tahun 2019 yang memaparkan beberapa buah syarikat perniagaan menjalankan tanggungjawab sosial korporat mereka. Sebagai contoh dengan merujuk laporan perihal kunjungan warga BIMP Holdings Berhad (BHB) dan Berita Harian (BH) ke rumah beberapa warga emas di sekitar Selangor

semasa menyalurkan bantuan bersempena dengan bulan Ramadan dan Hari Raya Aidil Fitri.

Antara warga emas tersebut termasuklah Ismail Sontel, 77 tahun, yang tidak mampu bergerak akibat masalah saraf selepas kemalangan. Beliau yang menetap bersama-sama dengan anak dan menantu serta cucunya di Kampung Hilir, kini berhadapan dengan masalah penglihatan. Selain itu, turut dilawati ialah Adnan Budin, 87 tahun, yang dikenali sebagai “Nan Perahu” dan pesakit kencing manis kronik, Zaniah Ani, 65 tahun, serta Baharom Said, 68 tahun, bekas penghidap barah saraf dan angin ahmar.<sup>37</sup> Begitu juga dalam kes seorang warga emas yang uzur, Adam Harun, 93 tahun, telah diziarahi oleh Pejabat Zakat Daerah Yan, Kedah bagi menyampaikan bantuan kewangan. Beliau tinggal di Kampung Titi Teras Yan bersama-sama dengan isteri serta anaknya, orang kelainan upaya (OKU). Menurut laporan tersebut, keadaan rumah yang didiami sangat uzur dan daif, dan hanya diterangi dengan lampu minyak tanah pada waktu malam.<sup>38</sup> Sementara itu, bagi kes Hatun Awang berusia 70, yang turut menerima bantuan kewangan daripada Jabatan Kebajikan Masyarakat sebanyak RM300 sebulan,<sup>39</sup> dan Fatimah Yusoff, 67 tahun, turut menerima bantuan bulanan sebanyak RM120 daripada JKM,<sup>40</sup> atau bantuan zakat daripada Pejabat Zakat Daerah Yan.<sup>41</sup>

Berdasarkan laporan tersebut, jelas menunjukkan bahawa warga emas yang menerima bantuan kewangan sama ada daripada JKM atau Pejabat Zakat adalah disebabkan kedaifan hidup mereka. Walaupun terdapat warga emas yang menerima bantuan kewangan daripada JKM atau Pejabat Zakat, sama ada secara bulanan atau setahun sekali, hak kebajikan mereka boleh dikatakan tidak dilindungi memandangkan warga emas tersebut masih tinggal bersendirian dalam keadaan hidup yang serba kekurangan dan mengalami masalah kesihatan yang gagal dirawat, serta tanpa penjagaan yang sepatutnya.

---

37 Fairuz Zaidan. (25 Mei 2019). Warga emas titis air mata terima kunjungan BHB, BH. *Berita Harian*, diakses daripada <[www.bharian.com.my](http://www.bharian.com.my)>

38 Pejabat Zakat Daerah Yan. (11 Mac 2019). Warga emas bersyukur terima bantuan zakat - Zakat Kedah. Diakses daripada <[www.zakatkedah.com.my](http://www.zakatkedah.com.my)>

39 Muhammad Ammar Mubassyr Abdul Hadi. (12 Mei, 2019). ‘Warga emas huni rumah daif’, *Sinar Harian*, <[www.sinarharian.com.my](http://www.sinarharian.com.my)>

40 Hazira Ahmad Zaidi. (11 Feb. 2019). Biarlah saya di sini. *Harian Metro*, diakses daripada <[www.hmetro.com.my](http://www.hmetro.com.my)>

41 Pejabat Zakat Daerah Yan. (11 Mac 2019). Warga emas bersyukur terima bantuan zakat - Zakat Kedah. Diakses daripada <[www.zakatkedah.com.my](http://www.zakatkedah.com.my)>

## KESIMPULAN

Dalam permasalahan ini, jelas menunjukkan bahawa peruntukan-peruntukan di bawah Akta Orang-Orang Papa 1977 masih tidak dapat atau gagal melindungi hak kebajikan warga emas yang kehidupannya dalam keadaan daif dan uzur. Walaupun seseorang warga emas itu hidup dalam kedaifan tetapi golongan tersebut tidak dianggap sebagai orang papa di bawah Akta Orang-Orang Papa 1977. Dalam kata lain, bagi mendapat perlindungan di bawah Akta Orang-Orang Papa 1977, hanya warga emas yang dikategorikan sebagai orang papa sahaja yang layak dilindungi, yakni tiada tempat tinggal atau berstatus gelandangan. Terdapat juga beberapa pihak yang mencadangkan Akta Orang-Orang Papa 1977 dimansuhkan supaya dasar, peraturan, dan kuasa agensi sedia ada dikaji semula bagi penambahbaikan dalam memperkasakan dan menaikkan kualiti hidup masyarakat,<sup>42</sup> terutamanya golongan warga emas yang daif tanpa mengambil kira sama ada mereka gelandangan atau mempunyai tempat tinggal.

Oleh itu, pada bulan Disember 2018, kerajaan bercadang untuk menggubal satu akta khusus untuk warga emas bagi melindungi kebajikan dan hak asasi mereka. Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat yang juga Timbalan Perdana Menteri pada ketika itu, ada menyatakan bahawa penggubalan akta ini juga antara lain adalah untuk mewujudkan sistem sokongan yang diperlukan oleh warga emas memandangkan Malaysia akan menjadi negara tua menjelang tahun 2030, iaitu 15% daripada penduduk bakal terdiri daripada golongan warga emas.<sup>43</sup> Kerajaan pada ketika itu juga bersetuju menggubal Rang Undang-undang (RUU) Warga Emas untuk melindungi kebajikan dan hak golongan warga emas di negara ini. Penggubalan rang undang-undang berkenaan juga diharapkan dapat memperkasakan warga emas, ahli keluarga mereka dan komuniti. Selain itu, penggubalan undang-undang itu bertujuan untuk mewujudkan sistem sokongan yang kukuh kepada warga emas dan penjaga.<sup>44</sup> Usaha ini wajar diteruskan meskipun berlakunya perubahan dalam pentadbiran kerajaan, dan terdapat cadangan untuk mengkaji semula Akta Orang-Orang

---

42 Persatuan Kesedaran Komuniti Selangor. (8 Disember 2014). Stop the amendments and repeal The Destitute Persons Act 1977. *Kenyataan Media*. Diakses daripada < <http://www.awam.org.my/web.>>

43 Bernama. (15 Disember 2018). Akta khusus warga emas akan digubal: TPM. *Sinar Harian*. Diakses daripada < [www.sinarharian.com.my.>](http://www.sinarharian.com.my.>)

44 Yulpisman Asli. (27 Jun 2019). RUU Warga Emas digubal, lindungi kebajikan golongan itu. *Utusan Online*. Diakses daripada < [www.utusan.com.my.>](http://www.utusan.com.my.>)



Papa 1977 bagi memenuhi keperluan golongan gelandangan, berdasarkan kenyataan<sup>45</sup> Menteri Pembangunan Wanita.

## RUJUKAN

- Dewan Bahasa dan Pustaka. (2020). *Kamus bahasa Melayu*. Diakses daripada <https://prpm.dbp.gov.my>
- Fairuz Zaidan. (25 Disember 2019). Warga emas titis air mata terima kunjungan BHD, BH. BH Online. Diakses daripada <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2019/05/567951/warga-emas-titis-air-mata-terima-kunjungan-bhb-bh>
- Farrah Wahida Mustafar, Faudziah Yusof, Mohd Taib Dora, Fazurah Mustaffa, Mohammad Yasin Omar Mokhtar, Mohd Haiqal Mohd Hanafi, ... Amirul Naim Azmi. (2018). *Profil gelandangan: Satu kajian literature*. Diakses daripada [https://www.researchgate.net/publication/329772284\\_PROFIL\\_GELANDANGAN\\_SATU\\_KAJIAN\\_LITERATUR](https://www.researchgate.net/publication/329772284_PROFIL_GELANDANGAN_SATU_KAJIAN_LITERATUR)
- Hazira Ahmad Zaidi. (11 Februari 2019). 'Biarlah saya di sini'. *MyMetro*. Diakses daripada <https://www.hmetro.com.my/mutakhir/2019/02/422001/biarlah-saya-di-sini>
- Jabatan Kebajikan Masyarakat. (2011). *Dasar Warga Emas Negara*. Diakses daripada <http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=WjFUdFBURTVOZis0N0Nxm05Qk9XQT09>
- Jabatan Perkhidmatan awam. (2020). *Whats is the definition of senior citizens in Malaysia?* Diakses daripada [http://www.jpapencen.gov.my/english/senior\\_citizen.html](http://www.jpapencen.gov.my/english/senior_citizen.html)
- Jal Za Mohd Yusoff. (Jun 2009). Jenayah dalam keluarga: Penderaan dan pengabaian warga tua di Malaysia. International Conference on Corporate Law (ICCL) 2009, Surabaya, Indonesia (hlm. 1–12). Diakses daripada <http://repo.uum.edu.my/1144/>
- Lembaga Zakat Negeri Kedah Darul Aman (11 Mac 2019). *Warga emas bersyukur terima bantuan zakat*. Lembaga Zakat Negeri Kedah Darul Aman. Diakses daripada <https://www.zakatkedah.com.my/warga-emas-bersyukur-terima-bantuan-zakat/>
- Malaysia. Perlembagaan Persekutuan Malaysia
- Malaysian Digest. (2016). Retirement homes: The way forward to adapt to Malaysia's ageing population. *Malaysian Digest*. Diakses daripada [https://www.dosm.gov.my/v1/uploads/files/5\\_Gallery/2\\_Media/4\\_Stats%40media/1\\_General%20News/2016/Malaysian\\_Digest\\_60916\\_Retirement\\_Homes\\_The\\_Way\\_Forward\\_To\\_%20Adapt\\_To\\_Malaysias\\_Ageing\\_Population.pdf](https://www.dosm.gov.my/v1/uploads/files/5_Gallery/2_Media/4_Stats%40media/1_General%20News/2016/Malaysian_Digest_60916_Retirement_Homes_The_Way_Forward_To_%20Adapt_To_Malaysias_Ageing_Population.pdf)

---

45 Nurul Huda Husain. (15 Julai 2020). Akta Orang-orang Papa 1977 akan dikaji semula. *Sinar Harian*. Diakses daripada <[sinarharian.com.my](http://sinarharian.com.my)>

- Mohd Suhaimi Mohamad, Khaidzir Ismail, Nasrudin Subhi & Nik Hairi Omar. (2016). Hubungan di antara kesihatan mental dengan minat kerjaya dalam kalangan gelandangan di Kem Desa Bina Diri, Malaysia. *Akademika*, 86(1), 11–19.
- Muhammad Ammar Mubassyr Abdul Hadi. (12 Mei 2019). Warga emas huni rumah daif. *Sinar Harian*. Diakses daripada <https://www.sinarharian.com.my/article/27672/EDISI/Utara/Warga-emas-huni-rumah-daif>
- Muhammad Hazim Ahmad, Ruqayyah Razaka, Nurul Syahirah Saharudina & Ahmad Syukran Baharuddin. (2019). Undang-undang penjagaan dan kebajikan warga emas di Malaysia: Suatu analisis awal. *Persidangan Industri Warga Emas Peringkat Kebangsaan: Menuju Pengurusan Patuh Syariah 2019* (hlm. 83–93). Nilai: Darul Insyirah & Fakulti Syariah dan Undang-undang, Univeristi Sains Islam Malaysia.
- Muhammad Wafi Ramli & Sharifah Rohayah Sheikh Dawood. (2017). Memahami permasalahan golongan terpinggir di bandar: Kajian kes gelandangan di George Town, Pulau Pinang. *Geografi*, 5(2), 78–94.
- Osman Lisut; Halina Mohd Noor, Mahani Ishak & Tuty Haryanti Ahmad Rodzi. (4 Februari 2019). Eksklusif: Dihalau waris, jadi pengemis. *BH Online*. Diakses daripada <https://www.bharian.com.my/wanita/keluarga/2019/02/527464/eksklusif-dihalau-waris-jadi-pengemis>
- Persatuan Kesedaran Komuniti Selangor. (8 Disember 2018). *Stop the amendments and repeal the Destitute Persons Act 1977*. Kenyataan Media. Diakses daripada <https://www.awam.org.my/web/wp-content/uploads/2012/11/STOP-THE-AMENDMENTS-AND-REPEAL-THE-DESTITUTE-PERSONS-ACT-1977.pdf>
- Pesuruhjaya Penyemak Undang-Undang Malaysia. (2006). *Akta Orang-Orang Papa (Akta 183)*. Kuala Lumpur: Pesuruhjaya Penyemak Undang-Undang Malaysia.
- Rusenko, R. (2017). Homelessness, begging, and the Destitute Persons Act 1977. *Policy Paper*, 1–17. Doi: 10.13140/RG.2.1.5082.8644
- Siraj Mohd. Zaini. (25 Disember 2017). Aku, Amnah dan kesepian. *Harian Metro*. Diakses daripada <https://www.hmetro.com.my/utama/2017/12/296835/aku-amnah-dan-kesepian>
- Suraiyah Harun. (2017). Warga emas terabai. *MyHealth*. Diakses daripada <http://www.myhealth.gov.my/warga-emas-terabai/>
- Wan Azizah Wan Ismail. (15 Disember 2018). Akta khusus warga emas akan digubal. *Sinar Harian*. Diakses daripada <https://www.sinarharian.com.my/article/2665/BERITA/Nasional/Akta-khusus-warga-emas-akan-digubal-TPM>
- Yulpisman Asli. (27 Jun 2019). RUU warga emas digubal, lindungi kebajikan golongan itu. *Utusan Online*. Diakses daripada <https://www.utusan.com.my/berita/nasional/ruu-warga-emas-digubal-lindungi-kebajikan-golongan-itu->

Diperoleh (*received*): 17 September 2019

Diterima (*accepted*): 04 September 2020